

Raport z pierwszego spotkania dyskusyjnego w sprawie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH 140047 „Bory chrobotkowe Karaska”

Spotkanie dyskusyjne odbyło się w dniu 24 sierpnia 2011 r. w Ośrodku konferencyjno-edukacyjnym Nadleśnictwa Myszyniec, Zawodzie 3, 07-430 Myszyniec. W obradach uczestniczyło 30 osób, zgodnie z załączoną listą do niniejszego protokołu. O spotkaniu zostało powiadomionych 9 zainteresowanych podmiotów (osób fizycznych i instytucji).

Spotkanie rozpoczął p. dr Michał Falkowski – wykonawca projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska”, następnie głos zabrał p. dr Mieczysław Stachowiak – koordynator merytoryczny projektu, reprezentujący Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy. Po przywitaniu uczestników udzielone zostały informacje wyjaśniające cel spotkania i zaproponowany został następujący porządek obrad:

1. „*Obszary Natura 2000 - idea przewodnia, podstawy prawne, funkcjonowanie i sposoby zarządzania*” – prezentacja multimedialna
2. Dyskusja
3. „*Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 - czym są, w jaki sposób i na jakiej podstawie są sporządzane, procedura ich ustanawiania, jakie powodują skutki*” – prezentacja multimedialna
4. Przerwa kawowa
5. „Zespół Lokalnej Współpracy — podstawa utworzenia, skład osobowy, w jaki sposób działa”
6. Dyskusja i ukonstytuowanie Zespołu Lokalnej Współpracy
7. „Obszar Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” - przedmioty ochrony oraz projekt planu zadań ochronnych” – prezentacja multimedialna
8. Dyskusja i wnioski

9. Podsumowanie i zamknięcie spotkania

10. Obiad

Prezentacja p. dr Mieczysława Stachowiaka dotycząca sieci Natura 2000 pt. *Obszary Natura 2000 - idea przewodnia, podstawy prawne, funkcjonowanie i sposoby zarządzania*

W wystąpieniu syntetycznie przedstawione zostały cele oraz zasady ustanawiania, wdrażania i funkcjonowania europejskiej sieci Natura 2000. Zwrócono uwagę na najważniejsze zapisy Dyrektyw - Siedliskowej i Ptasiej. Wyjaśniono ich wpływ na krajowe ustawodawstwo i procedury. W dalszej części wystąpienia porównano doświadczenia oraz zaawansowanie prac nad siecią Natura 2000 w Polsce i innych krajach Wspólnoty (m.in. Hiszpanii). Wyjaśniono na czym polegały błędy, jakie popełniła Polska w początkowej fazie zgłaszania i tworzenia obszarów Natura 2000 i ich dzisiejsze konsekwencje. Podkreślona została też słaba lub niekompletna wiedza społeczeństwa na temat programu Natura 2000 i związane z tym obawy i niepokoje.

Dyskusja: uczestnicy przyjęli powyższe informacje bez uwag

Prezentacja p. dr Mieczysława Stachowiaka dotycząca projektu *„Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 - czym są, w jaki sposób i na jakiej podstawie są sporządzane, procedura ich ustanawiania, jakie powodują skutki*”

W wystąpieniu wyjaśnione zostało czym jest plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, jaką ma podstawę prawną, jakie są cele jego ustanowienia, w jaki sposób będzie powstawał i jakie będzie powodował skutki. Szczególny nacisk położono na obowiązywanie zasady przezorności. W odniesieniu do obszaru PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” poinformowano, że prace nad planem zadań będą przebiegały w trzech etapach:

- I etap, którego celem jest ustalenie terenu i przedmiotów ochrony objętych projektem planu zadań ochronnych oraz określenie zasad upowszechniania informacji o postępach prac, komunikacji z interesariuszami i utworzeniem Zespołu Lokalnej Współpracy;
- II etap, złożony z trzech modułów obejmuje m.in.: kwerendę dostępnych danych o obszarze Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” i przedmiotach ochrony, weryfikację terenową zebranych informacji, wykonanie cyfrowego opisu granic, ocenę stanu zachowania przedmiotów ochrony, identyfikację rzeczywistych i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych oraz ich wpływu na przedmioty

ochrony w perspektywie 10 lat, ustalenie celów działań i listy zadań ochronnych, sporządzenie map tematycznych, ustaleniu zakresu i sposobu wykonania (w tym harmonogramu) realizacji zadań i działań ochronnych;

- III etap, dotyczy procesu planistycznego i obowiązku ustosunkowania się do zgłoszonych uwag i postulatów.

Na koniec wystąpienia przekazane zostały sposoby komunikowania się ze: sporządzającym plan zadań ochronnych, opracowującym projekt planu zadań ochronnych oraz z wykonawcą projektu planu zadań ochronnych.

„Zespół Lokalnej Współpracy — podstawa utworzenia, skład osobowy, w jaki sposób działa”

Po przerwie kawowej dr Mieczysław Stachowiak zwrócił uwagę na kluczowy element procesu planistycznego jakim są konsultacje społeczne i ich umocowanie prawne. Poinformował, że w ramach procedury opracowania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” przewidziano powołanie Zespołu lokalnej Współpracy. Jednocześnie zaznaczył, że uczestnictwo w nim jest dobrowolne i przypomniał, że zgodnie z wymogami prawa dotyczącymi ochrony danych osobowych należy złożyć oświadczenia o zgodzie na udostępnianie danych personalnych na potrzeby planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska”.

Dyskusja: uczestnicy przyjęli powyższe informacje bez uwag

Ukonstytuowanie się Zespołu Lokalnej Współpracy

Na podstawie zgłoszeń uczestników spotkania utworzono Zespół Lokalnej Współpracy w następującym składzie:

Koordynator projektu:

1) dr Mieczysław Stachowiak – Katedra Kształtowania i Ochrony Środowiska,
Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. i J. Śniadeckich w Bydgoszczy

Wykonawca projektu planu zadań ochronnych oraz ekspert w zakresie siedlisk przyrodniczych:

2) dr Michał Falkowski – Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk”
Michał Falkowski

Przedstawiciele zainteresowanych osób i podmiotów:

- 3) Tadeusz Pampuch – Naczelnik Wydziału Ochrony Lasu i Przyrody RDLP w Olsztynie
- 4) Mariusz Górski-Kłodziński – Wydział Ochrony Lasu i Przyrody RDLP w Olsztynie
- 5) Dariusz Ślęczkowski – prezes Mazowiecko-Podlaskiego Stowarzyszenia Rybackiego
- 6) Krystyna Nowicka-Falkowska – adiunkt, Zakład Botaniki, Wydział Przyrodniczy, uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
- 7) Agata Trębicka – Zakład Botaniki, Wydział Przyrodniczy, uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
- 8) Grzegorz Ślęzak – Z-ca Nadleśniczego Nadleśnictwa Myszyniec
- 9) Marek Kierzkowski – Nadleśnictwo Myszyniec
- 10) Kamil Kucharski – Nadleśnictwo Myszyniec
- 11) Andrzej Kur – Nadleśnictwo Myszyniec
- 12) Henryk Parzych – Nadleśnictwo Myszyniec
- 13) Magdalena Stępień – Nadleśnictwo Myszyniec
- 14) Leszek Kabacik – Urząd Miasta Myszyniec
- 15) Wiesław Całka – Starostwo Powiatowe w Ostrołęce
- 16) Andrzej Waszczuk – RDOŚ w Warszawie, Wydział Spraw Terenowych w Ostrołęce
- 17) dr Marek Wierzba – Pracownia Badań Ekologicznych „Natura”
- 18) Przemysław Obłoz – Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”
- 19) Piotr Kleczkowski – Stowarzyszenie „Koniczynka- Aktywni Razem”

„Obszar Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” - przedmioty ochrony oraz projekt planu zadań ochronnych”

Na początku wystąpienia dr Michał Falkowski poinformował zebranych, że ekspertem opracowującym plan zadań ochronnych w zakresie przedmiotów ochrony PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” jest dr hab. Jerzy Solon, który z przyczyn niezależnych od siebie, nie mógł uczestniczyć w dzisiejszych obradach. Następnie scharakteryzował siedliska przyrodnicze i gatunki będące przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska”. Zapoznał zebranych z metodyką jak została wykorzystana w badaniach terenowych. Omówione zostały wskaźniki struktury i funkcji służące do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i ich reprezentatywności. Podobnie odniesiono się do sasanki otwartej będącej przedmiotem ochrony opisując parametry oceny stanu zachowania populacji i siedliska jej występowania.

Dyskusja

- p. Tadeusz Pampuch (RDLP Olsztyn) zauważył, że w przypadku borów chrobotkowych bardzo trudno będzie wytypować płaty z drzewostanami starszych klas wieku i co z tego wynika, osiągnięcie oceny FV w tym kryterium będzie bardzo trudne nawet w perspektywie okresu 10 lat obowiązywania planu zadań ochronnych
- p. Mariusz Górski-Kłodziński (RDLP Olsztyn) podejmując temat, dodał, że biorąc pod uwagę wiek rębności drzew lasotwórczych w naszym kraju wynikający z planowej gospodarki leśnej powoduje, że osiągnięcie oceny FV w kryterium dotyczącym wieku drzewostanu będzie problemowe w odniesieniu do wszystkich leśnych siedlisk przyrodniczych
- p. Michał Falkowski podzielił opinię obu przedmówców i dodał, że monitoring opracowany przez GIOS jak również monitoring opracowany przez LP dają wskazówki i stanowią punkt odniesienia, nie mogą być jednak przesądzające. Poza tym instytucje lub placówki naukowe wprowadzając monitoring jako obowiązujący powinny mieć na uwadze, że nie może być on ścisłą wytyczną, która nie podlega modyfikacji lub, od której nie można czynić odstępstwa. Nauka „idzie do przodu”, eksperci z danej dziedziny mają bardzo różne metodyki badań, a i sama przyroda nie poddaje się schematom. Każde monitorowane siedlisko lub populacja wymaga indywidualnego podejścia wraz z analizą lokalnych uwarunkowań. Jeśli zaczniemy traktować wytyczne monitoringu jako "nieformalnie obowiązujące prawo", w wielu przypadkach doprowadzimy do wypaczenia rzeczywistości. Tym bardziej, że wiele parametrów i wskaźników służących do oceny struktury i funkcji siedliska jest uznaniowych, subiektywnie opartych o doświadczenie i wiedzę danego eksperta. Zaznaczył, że czym innym jest monitoring naukowy służący do oceny stanu zachowania siedlisk w skali kraju (na wybranych powierzchniach), a co innego jest ocena siedliska i stanu jego ochrony w przypadku konkretnego obszaru Natura 2000, która musi uwzględniać lokalne realia i uwarunkowania przyrodnicze.
- p. Mariusz Górski-Kłodziński (RDLP Olsztyn) zapytał, czy powierzchnie leśne na gruntach porolnych automatycznie wykluczone są jako potencjalne miejsca występowania siedliska boru chrobotkowego?
- p. Michał Falkowski odpowiedział, że prace eksperckie w obrębie obszaru Natura PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” oparte są wyłącznie na kryteriach naukowych i opierają się m.in. na charakterystycznej kombinacji gatunków oraz strukturze płatów roślinności. Kwestia czy jest to grunt porolny nie ma w przypadku tego obszaru znaczenia.

- p. Grzegorz Ślązak (Nadleśnictwo Myszyniec) słusznie zauważył i objaśnił negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza na bory chrobotkowe powodujący zmiany w trofii siedliska i składzie gatunkowym. Przytoczył również swoje wieloletnie obserwacje, z których wynika, że płaty odpowiadające borom chrobotkowym znacznie skurczyły się w ostatnich dziesięcioleciach na terenie Puszczy Kurpiowskiej. Jako jedną z przyczyn podał postępowanie gospodarcze i cywilizacyjny ludności kurpiowskiej. A jako przykład przytoczył zarzucenie zbierania lub grabienia drobnicy oraz chrustu na opał.
- p. Grzegorz Ślązak (Nadleśnictwo Myszyniec) zapytał czy na podstawie dotychczasowej wiedzy można określić status siedliska 2330 w PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska”
- p. Michał Falkowski oświadczył, że w wyniku dotychczasowych prac wszystko wskazuje na to, że siedlisko 2330 nie zostanie podniesione do rangi przedmiotu ochrony w PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska”.
- p. Michał Falkowski odniósł się również do przedmiotu ochrony jakim jest sasanka otwarta, podkreślając olbrzymie znaczenie danych na temat stanowisk i zasobów populacji tego gatunku gromadzonych w ramach własnej inicjatywy przez pracowników Nadleśnictwa Myszyniec i koordynowanych przez p. Grzegorza Ślązaka. Jednocześnie poprosił o kierowanie wszelkich uwag, postulatów i wątpliwości w form pisemnej do siebie, p. Jerzego Solona lub p. Mieczysława Stachowiaka.

Zakończenie spotkania

Po zakończeniu dyskusji p. dr Mieczysław Stachowiak przypomniał wszystkim o terminie kolejnego, II spotkania dyskusyjnego oraz zachęcił do przekazania informacji osobom zainteresowanym, które z różnych przyczyn nie mogły uczestniczyć w obradach, że wszelki informacje dotyczące prac nad projektem planu zadań dla PLH140047 „Bory chrobotkowe Karaska” zawarte są na publicznie dostępnym na Platforma Informacyjno-Komunikacyjnej i podał strony www.

Protokołował
Michał Falkowski